

◆ **Derleme Makale**

**Etkin Özne'den Edilgen Olana:
H. Lefebvre ve J. Baudrillard'ın Gündelik Hayat'a Pratik Katkıları**

Murat TOPRAK*

 0000-0002-3732-6026

MAKALE BİLGİSİ

Başvuru: 13. 09. 2022
Düzeltilme Talebi: 31. 10. 2022
Son Düzeltilme: 05. 11. 2022
Kabul: 24. 11. 2022
Online Yayın: 15. 12. 2022

Anahtar Kelimeler:

Sosyoloji
Gündelik Hayat
Henri Lefebvre
Jean Baudrillard
Birey

ÖZ

Gündelik hayat, sosyolojinin alt dallarından biri olmaya başladığından bu yana farklı isimlerin ilgi odağı haline gelmiştir. İlk dönem sosyolojinin ıskaladığı gündelik hayat, 1950'lerden sonra bireyin toplumsal araştırmalarda özne olarak önem kazanmasıyla birlikte özellikle mikro sosyoloji alanında popüler olmaya başlamıştır. Gündelik hayatla beraber yakın dönem sosyoloji, ilk dönem sosyolojinin artık sadece yapı/toplum odaklı kesin yargılarını reddederek yanına -kaymalar olmasına karşın- bireyi/faili de eklemiştir. İlk dönem sosyolojinin aksine özellikle Henri Lefebvre ile başlayan gündelik hayat tartışmaları, günümüzün sosyal koşullarına paralel olarak farklı yaklaşımlara düşünsel kaynak oluşturmuştur. Bu yaklaşıma sahip olan isimlerden biri de Jean Baudrillard'tır. Her ikisi de farklı perspektiflerden gündelik hayata bireysel ve toplumsal katkılar sunmuştur. Lefebvre, Marxist perspektifle ele aldığı gündelik hayat düşünceleriyle Baudrillard'a kaynaklık etmiştir. Bu çalışma, Lefebvre ve onun öğrencisi olarak bilinen Baudrillard'ın gündelik hayata yönelik katkılarını karşılaştırmalı olarak tahlil etmeyi amaçlamaktadır. Lefebvre gündelik hayat analizinde bireye özne özelliği atfederken, Baudrillard ise postmodern dönemle beraber anlamsal göstergelerin akışkan bir hale geldiğini ve bireyin gündelik hayat ilişkilerinde bu akışkanlığın olduğunu iddia etmektedir. Dolayısıyla Lefebvre'de birey, gündelik hayatında zorunlu da olsa bir uyum sağlarken Baudrillard'da bu durum kendiliğinden gelişen bilinçsiz özne şeklinde tezahür etmektedir. Bu çalışmada Lefebvre ve Baudrillard üzerinden gündelik hayat tartışmaları yapılacak ve onların benzer ve farklı yönleri irdelenecektir.

* **Yazar İletişim/ Corresponding Author:** Murat Toprak (Dr. Öğr. Üyesi), Siirt Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Siirt, Türkiye
[✉ murattoprak88@gmail.com](mailto:murattoprak88@gmail.com)

Kaynak Gösterimi/ Citing This Article: Toprak, M. (2022). Etkin özne'den edilgen olana: H. Lefebvre ve J. Baudrillard'ın gündelik hayat'a pratik katkıları. *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 3(3), 318-329. doi:10.52108/2757-5942.3.3.8